

Getuigen van God, de ENE, die bevrijdt

Voorganger: Ds. Jetty Scheurwater

Icoon Johannes 21,
Kirsten Voss

Schriftlezing Oude Testament: Jesaja 43: 1-12

Tweede Schriftlezing: Johannes 21: 1-14

Inleiding

Kunnen wij getuige van God zijn? Er staan grote woorden in Jesaja: *‘Jullie zijn mijn getuige – spreekt de Ene -, dat Ik alleen God ben... Het is nogal een uitspraak: “Ik, Ik ben de Ene!”*, zegt God en het is niet onbelangrijk wat Hij daarna zegt: *“Buiten Mij is er niemand die redt.”*

Het is de hoop op God, die redt, het vertrouwen in zijn Messias, Jezus van Nazareth, die de kerk zonder ophouden om ontferming doet bidden. Wij voegen ons bij de kerk van alle eeuwen en plaatsen en roepen Christus om zijn ontferming aan.

Overweging

Pasen in de rug. Van wie zal de Kerk getuigen als ze getuigt van Jezus als Gods zoon, onze Redder? Laten we eerst even beginnen bij de profeet Jesaja. Hij krijgt een spannende opdracht: een godsspraak die hij aan het volk Israël moet verkondigen. Het is een godsspraak die hem tot getuige van God roept. Dat betekent dat God zelf Israël roept om van Hem te getuigen.

Het zou me niet verbazen als een aantal van u met een zeker ongemak naar de Jesajalezing heeft geluisterd. Er staan heel veel teksten in de Bijbel, zowel in het Eerste als in het Tweede Testament, die we met onbehagen lezen, als moderne, protestantse gelovigen.

Maar misschien voelen we ons ook wel bevestigd: zó is het; er is maar één God.

Als we zo’n tekst met ongemak lezen, dan heeft dat – in ieder geval voor mezelf – te maken met radicaliteit die erin zit. Met superioriteitsgevoel waartoe de tekst aanleiding zou kunnen geven: *mijn* God is de enige ‘echte’. Beter dan alle andere goden.

Dit superioriteitsdenken zien we in onze tijd ook. Het leidt tot verkettering van andersdenkenden, demonisering zelfs. Soms wordt het superioriteitsdenken – mijn God is de enige echte – een rechtvaardiging van gebruik van geweld. Het is dus geen onschuldige lezing vandaag. Het gaat er niet in als zoete koek.

Want er zijn christenen die in de godsspraak van Jesaja een religieus verwoorde rechtvaardiging van het gewelddadige optreden van de staat Israël lezen, eerst in Gaza en nu in Libanon.

De Bijbel als geloofsboek nodigt ons uit om onszelf het verhaal in te lezen. Om bij het lezen te bedenken; dit verhaal gaat over mij, mijn leven en over onze wereld. Maar hoe dan? Je kunt er ook mee aan de haal gaan.

Luister bijvoorbeeld naar Jesaja 43: 3-4:

³“Voor jou geef Ik Egypte als losgeld, Nubië en Seba ruil Ik in tegen jou.
⁴Lij bent zo kostbaar in mijn ogen,
zo waardevol, en Ik houd zo veel van je
dat Ik de mensheid geef in ruil voor jou,
ja, alle volken om jou te behouden.
⁵Wees niet bang, want Ik ben bij je.”

Als we daar stoppen dan horen we niet alles. Zullen we maar even doorlezen?

‘Tegen het noorden (dat is in de dagen van Jesaja de grootmacht Assyrië) zegt God: “Geef hier!” (Geef dat volk terug aan Mij. Want als ballingen zijn ze afgevoerd naar Assyrië). Tegen Egypte, tegen het zuiden, zegt God: “Laat los! Laat dit volk naar voren treden.” God tegen een grootmacht in die dagen: “Het is Mijn volk.” Dat arme, zielige zootje; “dat is Mijn volk.”

“Laat dit volk naar voren treden” – kan heel goed op Gods volk slaan, al is God niet complimenteus. Hij noemt het “een blind volk, ook al heeft het ogen”, “een doof volk, ook al heeft het oren”. In de profetenboeken wordt het volk Israël vaker om de oren geslagen met teksten als ‘Jullie zijn ziende blind en horende doof’. Dat blinde, dove volk dat Israël zal horen:

“Mijn getuige zijn jullie.” Waarvan zullen zij dan getuigen? Het antwoord klinkt: Van Mij! “Ik, Ik ben de Ene!” En dan komt wat mij betreft het kernzinnetje van de hele lezing: “Buiten Mij is er niemand die redt.”

Heel veel goden worden aanbeden, omdat ze bestaande welvaart geven. Ze staan voor wat we ten diepste het belangrijkste vinden. Maar deze God kiest de kant van de minste, van de kwetsbare mensen! Deze God is een partijdige God. Hij kiest de kant van de lijdende mens; in de bijbel de slaaf, de banneling, de buitengesloten vreemdeling, de verzameling ‘onreinen’; zieken, psychisch zieken, zondaren zoals tollenaars of

belastinginners die collaboreren met buitenlandse grootmachten en andere onrechtvaardige mensen. God roept zijn getuigen onder de minsten van de mensen.

Als mensen die in grote mate van veiligheid en vrijheid leven, kunnen we ook doof en blind zijn voor de boodschap van deze tekst. We hebben soms een verkeerd beeld van veiligheid en rust. Deze God is de God van de Hebreëen in Egypte, van tot slaaf gemaakte mensen, buitenlanders en vrouwen als de Samaritaanse vrouw bij de bron. Van mensen die geen veiligheid ervaren. En ook van tollenaars als Zacheüs en ja, zelfs de moordenaar aan het kruis. Schuurt dat ook bij u? Dat doet het wel bij mij, die ondraaglijke gedachte; zowel slachtoffer als dader worden geroepen om getuige te zijn de God die zegt "buiten Mij is er niemand die redt". Wij zijn een makkelijke prooi voor degenen die zondebokken onder ons aanwijzen. We stellen veel te weinig de vraag: wat is hun belang om met de vinger te wijzen?

Dit is wat ik vandaag graag wilde zeggen tegen u als verantwoording van het laten zingen van dit Engelstalige liedje *Be Still And Know*. Dat liedje blijft zingen in mijn hoofd en ik geloof er ook in, maar dan anders dan mensen misschien denken. De God die het recht heeft om zich 'onze God' te noemen dat is een God die zegt: Ik red! Ik ben er voor de minsten. Ik ben er voor de kwetsbaarste mensen. Ik ben er voor de gevangenen en ik ben er voor de ballingen. De in 2020 overleden Britse opperrabbijn Jonathan Sachs schreef vele boeken en n.a.v. de terroristische aanslagen in 2001 het boek *Niet in mijn Naam*. 'Not in my Name' en dan bedoelt hij dat God dat zegt.

Een heldere aanklacht tegen allen die het doden rechtvaardigen met 'in naam van God'. Elke vredelievende moslim waar ook ter wereld moest zich verantwoorden voor wat terroristische extremisten, wat islamisten hadden gedaan.

Ik kan de vraag niet beantwoorden wat Sachs zou hebben geschreven als hij vandaag nog zou hebben geleefd. Zou hij schrijven over de stille – nou, feitelijk niet zo stille marginalisering van Palestijnse ingezetenen van de staat Israël? Voor het optreden van de staat Israël in Gaza en Libanon in onze tijd? In zijn boek stelt hij de vraag anders: Hoe kan ons geloof deel van de oplossing worden in de door terrorisme, extremisme en geweld beheerste wereld in de 21^e eeuw? Wordt die vraag niet bijzonder dringend voor u en mij als we ons geroepen weten om getuige te worden van de God die bevrijdt? Te beginnen in Hilversum, maar natuurlijk niet alleen hier. Getuige te worden van de Heer die leeft en ons voedt met zijn onuitsprekelijke liefde? Dan gaat mijn aandacht naar het verhaal van Johannes. Jezus zegt: "Ik ben het brood van het leven." Onuitputtelijke liefde. De vis, die al klaarligt op het vuurtje; Hij is het zelf. Jezus geeft zich als voedsel voor ons hart en ons leven. Het Griekse woord voor vis, *ichtus*, is een geloofsbelijdenis. In het Grieks staat er Jezus Christus, Gods Zoon, Redder.

Met andere woorden: buiten Mij is er niemand die redt. Degene die zichzelf in liefde geeft voor de ander.

Wat dan te doen, als christenen die in 2026 opnieuw het paasevangelie hebben gehoord? Het getuigenis van zijn volgelingen zal zijn 'Jezus, onze Heer leeft!' En dan bedoelen we: Zijn liefde is sterker dan de dood. Daar willen wij uit leven. Dat is onze belijdenis en onze geloofsdaad.

Getuigen is meer dan alleen maar spreken. Getuigen is ook doen.

Jezus zocht zijn leerlingen niet op om wraak te nemen, maar om te gaan getuigen van liefde en mededogen. Doe als ik, zegt Hij feitelijk. In elke religie zijn mensen te vinden, die getuigen willen zijn van vrede, van hoop op vrede. Die mensen kunnen zich met elkaar verbinden. We hebben een spreekwoord; wie niet voor me is, is tegen me. Maar Jezus zegt precies het omgekeerde: wie niet tegen Mij is, is vóór Mij.

De werkelijkheid logenstrafte het denken dat christenen altijd het goede doen en niet zondigen in Gods ogen. We falen voortdurend om Christus' liefde te gunnen aan vriend en vijand. Net als Petrus kunnen we uit angst cruciale fouten maken. Op andere momenten zijn we net als Petrus impulsief en enthousiast dat we als Petrus bijna naakt Jezus door het water tegemoet rennen. Die naaktheid is geen toeval. Het is de verbeelding van hoe we feitelijk allemaal voor God staan: geen goede daden die ons kleden.

Als we dan bij Jezus komen, ontdekken we dat er al vis op het vuur ligt, dat de inhoud van het net dat binnengehaald niet bedoeld is om op te eten. Maar om te zeggen: met jullie wordt de rest van de mensheid op het droge gebracht. Eén van de verklaringen van het getal 153 is dat dit het aantal toenmalig bekende volkeren was. Deze uitleg berust op een bredere aanname, dat God in Israël, via Jezus alle volken van de aarde tot zich roept. Om van zijn vrede te leven en van zijn vrede te getuigen. In de gave van de Geest worden we in staat gesteld om getuige te zijn van de bevrijder-God en zijn mensenredder.

Totdat het visioen werkelijkheid wordt, zoals Paulus in zijn brief aan de Korintiërs schrijft, dat 'God zal zijn alles in allen' [1 Kor. 15:28]. Het gaat God om ons allen. Samen. Bij dat brandende kolenvuurtje wordt dat zonder veel omhaal aan ons verkondigd; al blijven we in gebreke in liefde en trouw, toch worden wij falende mensen geroepen om te leven bij dit brood 'van eeuwig leven'. Als vissen vrijwillig in het net van zijn liefde.

Laat ik afsluiten met woorden uit I Petrus 1:

²²Nu u gehoorzaam bent aan de waarheid, (want immers: u heeft Pasen gevierd, u bent een paasgelovige: jws) is uw hart gelouterd en kunt u oprecht van uw broeders en zusters houden; heb elkaar dan ook onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart, ²³als mensen die opnieuw zijn geboren, niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door Gods levende woord, dat voor altijd standhoudt.

Amen.

